

Pagna ewlenija>Drittijietek>Drittijiet fundamentali>Fejn nista' nsib l-għajnuna>Lista ta' qrati u korpi rilevanti>Drittijiet fundamentali

Jekk jogħġbok innota li l-verżjoni bil-lingwa oriġinali ta' din il-paġna [\[pt\]](#) għiet emendata reċentement. Il-verżjoni tal-lingwa li qed tara bħalissa attwalment qed tiġi ppreparata mit-tradutturi tagħna.

il-Portugiż

Swipe to change

Drittijiet fundamentali

Ma hemm l-ebda traduzzjoni uffċjali tal-verżjoni tal-lingwa li qed tara.

Hawnhekk tista' tara verżjoni tradotta awtomatikament ta' dan il-kontenut. Jekk jogħġbok innota li din hi pprovduta biss għal finijiet kuntestwali. Is-sid ta' din il-paġna ma jaċċetta ebda responsabbiltà jew obbligazzjoni fir-rigward tal-kwalità ta' dan it-test tradott b'mod awtomatiku.

-----il-Malti-----il-Bulgarul-Ispanjoliċ-Ċekid-Daniżil-Ġermaniżil-Estonjanil-Griegl-Ingliżil-FranċiżKroatit-Taljanil-Latvjanil-Litwanl-Ungerizil-Olandiżil-Pollakkir-Rumenis-Slovakkis-Slovenil-Finlandiżil-Isvediż

Il-Qrati Nazzjonali

Jekk jinkisru d-drittijiet fundamentali tagħhom, iċ-ċittadini jistgħu jressqu l-kwistjoni quddiem il-qrati. Il-qrati Portugiżi (il-qrati civili u dawk amministrattivi) huma responsabbli għall-amministrazzjoni tal-ġustizzja, għas-salvagwardja tad-drittijiet protetti legalment u tal-interessi taċ-ċittadini, għall-projbizzjoni tal-ksur tal-istat tad-dritt demokratiku u għas-soluzzjoni ta' tilwim pubbliku jew privat (l-Artikolu 202 tal-Kostituzzjoni tar-Repubblika Portugiża).

Il-Qorti Kostituzzjonali għandha responsabbiltà partikolari għall-amministrazzjoni tal-ġustizzja fi kwistjonijiet legali u kostituzzjonali. Meta l-appelli ordinarji jkunu ġew eżawriti (l-Artikoli 70/2 u 72 tal-Liġi Organika tal-Qorti Kostituzzjonali), il-parti li, matul il-proċedimenti, invokat in-nuqqas ta' kostituzzjonalità ta' liġi li kienet għet applikata, hija intitolata li tappella quddiem il-Qorti Kostituzzjonali.

Għal aktar informazzjoni, jekk jogħġbok żur il-paġna fuq [Sistemi Ġudizzjarji fl-Istati Membri - il-Portugall](#)

Istituzzjoni Nazzjonali tad-Drittijiet tal-Bniedem**Ombudsman (O Provedor de Justiça)**

Fimkien mal-funzjonijiet deskritti hawn taħt, sa mill-1999 l-Ombudsman Portugiż għandu r-rwol ta' Istituzzjoni Nazzjonali tad-Drittijiet tal-Bniedem, akkreditat bi "Status A" mill-Organizzazzjoni tan-Nazzjonijiet Uniti talli jikkonforma bis-sħiħ mal-Prinċipji ta' Pariġi.

Għaldaqstant, il-ħidma tal-Ombudsman tinkludi l-promozzjoni u l-protezzjoni tad-drittijiet fundamentali tal-bniedem, billi jagħti attenzjoni partikolari lid-drittijiet ta' dawk li huma l-aktar vulnerabbli abbażi tal-età jew tad-diżabbiltà psikomotorja: tfal, anzjani u persuni b'diżabbiltà.

L-ilmenti jressqu u jiġu pproċessati skont il-proċedura msemmija fit-taqsima dwar l-Ombudsman.

Ombudsman (O Provedor de Justiça)

L-Ombudsman hija l-entità statutorja li l-kompitu tagħha huwa li "jiddefendi u jippromwovi d-drittijiet, il-libertajiet, il-garanziji u l-interessi legittimi taċ-ċittadini" (l-Artikolu 1(1) tal-Liġi Nru 9/91 tad-9 ta' April 1991 u l-emendi tagħha) li jistgħu jinkisru indebitament fir-relazzjonijiet taċ-ċittadini mal-awtoritajiet pubbliċi. Meta dawn ma jkollhom l-ebda għażla oħra, minhabba li jew il-mezzi kollha ta' appell (amministrattivi u / jew ġudizzjarju) jkunu ġew eżawriti jew minhabba li l-limitu ta' żmien għal appell ikun skada, huma jistgħu jikkuntattjaw lill-Ombudsman u jipprezentaw l-ilment tagħhom mingħar f'has, filwaqt li jistabbilixxu r-raġunijiet għall-pożizzjoni tagħhom.

Kif ġie nnutat hawn fuq, fil-Portugall, l-Ombudsman huwa wkoll l-Istituzzjoni Nazzjonali tad-Drittijiet tal-Bniedem bir-rwol ta' Mekkaniżmu Nazzjonali ta' Prevenzjoni.

Kien f'Mejju tal-2013 li l-Kunsill tal-Ministri ddecieda li jassenja lill-Ombudsman ir-rwol ta' Mekkaniżmu Nazzjonali ta' Prevenzjoni skont il-Protokoll Fakultattiv għall-Konvenzjoni kontra t-Tortura u t-Trattament jew Kastig Krudili, Inuman jew Degradanti Ieħor. Għaldaqstant, l-Ombudsman huwa responsabbli għat-tweqqif ta' zjarat ta' spezzjoni f'postijiet ta' rekluzjoni - ħabsijiet, kliniki, sptarjiet psikjatriċi, centri għall-edukazzjoni tal-minorenni, eċċ. - għas-sorveljanza tal-kwalità tal-akkomodazzjoni u tal-ikel għall-persuni mċaħħda mil-libertà, għall-verifika ta' jekk id-drittijiet fundamentali tal-prigunieri humiex imħarsa (inkluż, fejn possibbli, id-dritt għall-privatezza u l-kuntatt legittimu ma' qraba u rappreżentanti legali) u għall-iżgurar tal-eżistenza (jew xorta oħra) ta' programmi terapewtiċi individwali.

Proċessar tal-ilmenti:

L-ilmenti jistgħu jiġu pprezentati lill-Ombudsman b'ittra, b'fax jew b'posta elettronika. Fuq is-sit web hija disponibbli wkoll forma elettronika għaċ-ċittadini. L-ilmenti jistgħu jsiru wkoll bit-telefon jew jiġu pprezentati personalment fl-Uffiċċju tal-Ombudsman jew fi kwalunkwe Uffiċċju tal-Prosekutur Pubbliku.

Mhux il-komunikazzjonijiet kollha li jirċievi l-Ombudsman huma lmenti attwali – ta' spiss dawn ikunu spjegazzjonijiet anonimi, talbiet sempliċi għall-informazzjoni u pariri legali jew dikjarazzjonijiet ġenerali dwar kwistjonijiet speċifiċi. Dawn ma jistgħu jingħataw l-ebda segwitu.

L-ilmenti jagħtu lok għal proċedura (mhux necessarjament waħda ġdida, peress li l-ilmenti li jikkonċernaw kwistjonijiet simili jistgħu jiġu ttrattati fi proċedura waħdanija għal raġunijiet ta' heffa u ekonomija proċedurali) li hija investigata kif xieraq. Fi kliem ieħor, isiru l-investigazzjonijiet meħtieġa sabiex jiġu stabbiliti l-fatti, pereżempju billi tinstema l-entità li kontrihha jkun sar ilment u saħansitra billi jinstema l-ilmentatur innifsu, li jista' jitlob ukoll smiġħ mal-Ombudsman.

Fit-tmien ta' din il-proċedura, l-ilmenti jistgħu jwasslu għal rakkomandazzjonijiet, suġġerimenti, rimarki u modi alternattivi oħra ta' rikonċiljazzjoni ta' interessi konfligġenti u jistgħu jwasslu wkoll għal talbiet biex tiġi riveduta l-kostituzzjonalità jew il-legalità.

Minbarra li jwieġeb l-ilmenti miċ-ċittadini, l-Ombudsman jista' jiftaħ proċeduri fuq inizjattiva tiegħu stess sabiex jinvestiga sitwazzjonijiet li nġiebu għall-attenzjoni tiegħu bi kwalunkwe mezz u li jaqgħu fi fhdan il-mandat tiegħu.

Entitajiet speċjalizzati dwar id-drittijiet tal-bniedem**Organizzazzjoni għall-Protezzjoni tad-Drittijiet tat-Tfal****Kummissjoni Nazzjonali għall-Promozzjoni tad-Drittijiet u l-Protezzjoni tat-Tfal u ż-Żgħażaġh (Comissão Nacional de Promoção dos Direitos e Proteção das Crianças e Jovens - CNPDPCJ)**

Is-CNPDPJCJ tikkoordina l-azzjoni tal-entitajiet pubbliċi u privati kollha, strutturi u programmi ta' intervent fil-promozzjoni tad-drittijiet u l-protezzjoni tat-tfal u ż-żgħażaġh. Din toħroġ rakkomandazzjonijiet u timmonitorja, tappoġġja u tissorvelja l-ħidma tal-Kumitati tal-Protezzjoni tat-Tfal u ż-Żgħażaġh (Comissões de Proteção de Crianças e Jovens - CPCJ) fil-pajjiż kollu.

Is-CPCJs huma istituzzjonijiet uffiċjali mhux ġudizzjarji b'awtonomija funzjonali li l-għan tagħhom huwa li jipromwovu d-drittijiet tat-tfal u ż-żgħażaġh u jipprevjenu jew iwaqqfu sitwazzjonijiet li jistgħu jaffettwaw is-sigurtà, is-saħħa, it-taħriġ, l-edukazzjoni jew l-iżvilupp globali tagħhom. L-Uffiċċju tal-Prosekutur Pubbliku (*Ministério Público* - MP) jimmonitorja l-ħidma tal-Kumitati tal-Protezzjoni tat-Tfal u ż-Żgħażaġh u jivvaluta l-leġliżazzjoni u l-mertu tad-deċiżjonijiet tagħhom, filwaqt li, fejn ikun meħtieġ, jeżerċita reviżjoni ġudizzjarja.

Il-kumitati joperaw f'modalità plenarja u f'modalità ristretta. Il-kumitat plenarju huwa responsabbli għall-azzjonijiet ta' implimentazzjoni sabiex jiġu promossi d-drittijiet u jiġu evitati sitwazzjonijiet perikolużi għat-tfal u ż-żgħażaġh.

Il-kumitat ristrett jintervjeni f'sitwazzjonijiet li fihom tfal jew żgħażaġh ikunu fil-periklu, b'mod partikolari billi: jagħti attenzjoni lill-persuni li jersqu lejn il-kumitat tal-protezzjoni u jagħtihom pariri; iwettaq valutazzjoni preliminari ta' sitwazzjonijiet li l-kumitat tal-protezzjoni huwa konxju dwarhom u jinvestiga każijiet; jiddeċiedi dwar l-applikazzjoni tal-miżuri ta' promozzjoni u ta' protezzjoni u jimmonitorjahom u jirrevedihom (flief għall-miżuri li jinvolvu approvazzjoni ta' persuna magħżula għall-adozzjoni jew tal-istituzzjoni tal-adozzjoni).

Proċessar tal-Ilmenti:

Kulhadd jista' jikkomunika informazzjoni dwar sitwazzjoni perikoluża direttament lill-CPCJ b'ttra, bit-telefon, b'fax jew b'posta elettronika, jew personalment fl-uffiċċju tal-kumitati. Il-kumitati tal-protezzjoni huma responsabbli għaż-żona municipli li fihom huma jkunu jinsabu. Ikklikkja hawn biex tara l-lista ta' kuntatti tal-Kummissjonijiet tal-Protezzjoni skont iż-żona li fiha jgħix / tgħix it-tifel / it-tifla. <http://www.cnpcjr.pt/search.asp>

L-intervent tas-CPCJ jirrikjedi l-kunsens u l-ftehim tal-ġenituri u jista' jwassal għall-implimentazzjoni tal-miżuri li ġejjin:

Appoġġ lill-ġenituri;

Appoġġ lill-membri ieħor tal-familja;

Għoti ta' tutela lill-persuna xierqa;

Appoġġ għal haġja indipendenti;

Kura ffamilja tar-rispett;

Tqegħid f'istituzzjoni.

Il-miżuri ta' promozzjoni u ta' protezzjoni jitwettqu fl-ambjent ta' għajxien normali jew fuq bażi ta' tqegħid, skont in-natura tagħhom.

Korpi tal-Ugwaljanza

Il-Kummissjoni għaċ-Ċittadinanza u l-Ugwaljanza bejn is-Sessi (*Comissão para a Cidadania e a Igualdade de Género* - CIG)

Il-Kummissjoni għaċ-Ċittadinanza u l-Ugwaljanza bejn is-Sessi hija l-entità nazzjonali responsabbli għall-promozzjoni u l-ħarsien tal-prinċipju tal-ugwaljanza bejn l-irġiel u n-nisa. Din taħdem fl-oqsma li ġejjin: l-edukazzjoni dwar iċ-ċittadinanza; l-ugwaljanza bejn l-irġiel u n-nisa; il-protezzjoni tal-maternità u l-paternità; il-promozzjoni tal-mezzi li jiffaċilitaw il-partecipazzjoni ugwali tan-nisa u l-irġiel fl-oqsma differenti tal-hajja; ir-rikonciljazzjoni tax-xogħol, tal-hajja privata u tal-familja tan-nisa u l-irġiel; il-ġlieda kontra l-vjolenza domestika u dik ibbażata fuq is-sess u t-traffikar tal-bnedmin u l-appoġġ lill-vittmi.

Is-CIG hija servizz ċentrali taħt l-amministrazzjoni diretta tal-Istat u għandha awtonomija amministrattiva. Din hija parti mill-Presidenza tal-Kunsill tal-Ministri u taqa' taħt l-awtorità tas-Segretarju tal-Istat għaċ-Ċittadinanza u l-Ugwaljanza.

B'mod partikolari, din hija responsabbli li tircievi lmenti dwar każijiet ta' diskriminazzjoni jew vjolenza bbażata fuq is-sess u tipprezentahom, fejn xieraq, toħroġ opinjonijiet u rakkomandazzjonijiet lill-awtoritajiet kompetenti u lill-entitajiet involuti.

Proċessar tal-Ilmenti:

L-ilmenti dwar każijiet ta' diskriminazzjoni jew vjolenza bbażata fuq is-sess jaslu għand is-CIG bil-posta elettronika, permezz tal-paġna ta' Facebook tal-Kummissjoni u bil-miktub.

L-ilmenti li jaslu huma analizzati u kklassifikati mis-servizzi interni, li jwieġbu direttament lill-ilmentatur bl-istess mod. Jistgħu jintbagħtu opinjonijiet u / jew rakkomandazzjonijiet lill-entitajiet ikkonċernati u / jew il-każijiet jistgħu jiġu riferuti lill-awtoritajiet kompetenti (pereżempju l-Uffiċċju tal-Prosekutur Pubbliku, ASAE (*Autoridade de Segurança Alimentar e Económica* - Awtorità dwar is-Sigurtà tal-Ikel u dik Ekonomika), ERC (*Entidade Reguladora para a Comunicação Social* - Awtorità Regulatorja għall-Midja) b'kopja lill-entitajiet involuti.

Kummissjoni Għolja għall-Migrazzjoni (*Alto Comissariado para as Migrações* - ACM)

[Kummissjoni għall-Ugwaljanza u Kontra d-Diskriminazzjoni Razzjonali (*Comissão para a Igualdade e Contra a Discriminação Racial* - CICDR)]

Il-Kummissjoni Għolja għall-Migrazzjoni (ACM) hija istituzzjoni pubblika li timplimenta politiki pubbliki dwar il-migrazzjoni. Ir-rwol tagħha huwa li tiġġielel il-forom kollha ta' diskriminazzjoni bbażata fuq il-kulur, in-nazzjonalità, l-orijini etnika jew ir-religjon. Din hija responsabbli li tircievi informazzjoni relatata ma' prattiki diskriminatorji u li tikkoordina l-operat tal-Kummissjoni għall-Ugwaljanza u Kontra d-Diskriminazzjoni Razzjali (CICDR).

Is-CICDR hija entità konsultattiva indipendenti tal-ACM li tispeċjalizza fil-ġlieda kontra d-diskriminazzjoni razzjali. L-għan tagħha huwa li tipprevjenu u tipprobbixxi d-diskriminazzjoni razzjali fil-forom kollha tagħha u li tikkagista atti li jiksru d-drittijiet fundamentali jew jirrestringu jew jipprevjenu l-eżerċitar tad-drittijiet ekonomiċi, soċjali u kulturali minn awtorità pubblika, persuna ta' servizz jew persuna fizika minhabba li jappartjenu għal razza, kulur, nazzjonalità jew etniċità partikolari.

Proċessar tal-Ilmenti:

L-ilmenti jistgħu jintbagħtu lill-ACM jew direttament l-is-CICDR b'ttra, b'fax, b'posta elettronika jew b'elefonata. [Formola elettronika għall-ilmenti](#) hija disponibbli wkoll fuq is-sit web tas-CICDR.

Il-Kummissarju Għoli jibgħat l-ilment lill-Ispettorat Ġenerali tal-Ministeru kompetenti, li jrid jipprezenta rapport wara li jkun fitteż li jstabbillixxi l-verità tal-fatti allegati. Ir-rapport huwa pprezentat lill-Kumitat Permanenti tal-Kummissjoni għall-Ugwaljanza u Kontra d-Diskriminazzjoni Razzjali, li joħroġ opinjoni konsultattiva. Il-Kummissarju Għoli għall-Migrazzjoni jiehu deċiżjoni fuq dik il-bażi. Id-deċiżjoni tista' tinkludi l-impożizzjoni ta' multa ta' mhux aktar minn ħames pagi minimi għall-persuni fiżiċi u ta' mhux aktar minn 10 pagi minimi għall-entitajiet / kumpaniji pubbliċi.

Il-Kummissjoni żzomm rekord tal-prattika tal-atti diskriminatorji u tal-penali korrispondenti imposti. Din tagħmel il-ksur tal-liġi disponibbli għall-pubblika bl-għan li tiskoraġġixxi tali atti u tqajjem kuxjenza dwar kwistjonijiet ta' ugwaljanza u nuqqas ta' diskriminazzjoni.

Korp tal-Protezzjoni tad-Data

Il-Kummissjoni Nazzjonali għall-Protezzjoni tad-Data (*Comissão Nacional de Proteção de Dados* - CNPD)

Is-CNPD hija entità amministrattiva indipendenti taħt id-direzzjoni tal-Assemblea tar-Repubblika. Ir-rwol tagħha huwa li timmonitorja u tissorvelja l-ipproċessar tad-data personali f'konformità sħiħa mad-drittijiet tal-bniedem u l-libertajiet u l-garanziji previsti fil-Kostituzzjoni u l-liġi. Il-Kummissjoni hija l-Awtorità Nazzjonali għall-Monitoraġġ ta' Data Personali. Is-CNPD tikkoopera mal-awtoritajiet ta' superviżjoni tal-protezzjoni tad-data ta' Stati oħra biex tipproteġi u tħares id-drittijiet tal-persuni li jgħixu barra mill-pajjiż.

Proċessar tal-Ilmenti:

L-ilmenti u l-applikazzjonijiet minn individwi li jikkonċernaw ksur tad-data personali għandhom jiġu indirizzati bil-miktub l-is-CNPD. L-ilmenti jistgħu jiġu pprezentati wkoll b'mod elettroniku permezz tal-[formola](#) fuq is-sit web tas-CNPD. Iridu jiġu pprovduti l-isem, l-indirizz u l-firma tal-awturi tagħhom.

Ladarba jkun gie rreġistrat ilment, dan jiġi investigat u pprezentat għal valutazzjoni minn qabel minn membru tas-CNPD. Meta l-kwistjoni mqajma ma taqax taħt il-mandat tas-CNPD jew meta ma jkunx possibbli li tinħareġ deċiżjoni minħabba n-natura tad-dikjarazzjoni tal-individwu, din tista' tiġi vvalutata jew tintbagħat b'mod ġust mill-membri li din ġiet assenjata lilu.

Id-deċiżjonijiet tas-CNPD huma adottati mill-maġġoranza, huma vinkolanti u huma soġġetti għal ilment u appell.

Korpi Speċjalizzati oħrajn

L-Istitut Nazjonal għal Riabilitazzjoni, IP (*Instituto Nacional para a Reabilitação, IP - INR, I.P.*)

L-Istitut Nazjonal għal Riabilitazzjoni, I.P. huwa istituzzjoni pubblika integrata li attwalment jaqa' taħt l-awtorità tal-Ministeru tax-Xogħol, is-Solidarjetà u s-Sigurtà Soċjali, b'awtonomija amministrattiva u assi proprji. L-istitut jaħdem biex jiżgura opportunitajiet indaqs, jiġġieled id-diskriminazzjoni u jagħti s-setgħa lill-persuni b'diżabilità billi jippromwovi d-drittijiet fundamentali tagħhom.

L-INR, I.P. jista' jirċievi lmenti dwar diskriminazzjoni bbażata fuq id-diżabilità prevista fl-Att ta' Diskriminazzjoni. Id-diskriminazzjoni titqies li hija kwalunkwe att li jkser dritt fundamentali jew li jiċhad jew jirrestrinġi l-eżerċitar ta' kwalunkwe dritt minn persuna, minħabba kwalunkwe diżabilità.

Proċessar tal-ilmenti:

Sabiex tinbeda l-proċedura tal-ilmenti, għandha tintbagħat deskrizzjoni sfiha tas-sitwazzjoni meqjusa diskriminatorja lill-Istitut. [Formola tal-ilmenti](#) hija disponibbli fuq is-sit web u tista' tintbagħat b'posta elettronika.

L-ilment irid jidentifika l-ilmentatur (l-isem sfiħ, in-numru tal-ID jew in-numru tal-kard, in-numru tal-kontribwent, l-indirizz sfiħ, it-telefon jew dettalji ta' kuntatt oħrajn taċ-ċittadin) u jagħti deskrizzjoni ċara tal-fatti kollha. Dan irid jispjefika x-xhieda billi jagħti l-ismijiet, l-indirizzi u d-dettalji ta' kuntatt tagħhom u dawn iridu jkunu sostnuti, sa fejn ikun possibbli, b'oġġetti, evidenza jew dokumenti li jixhdu l-okkorrenza tal-att diskriminatorju.

Wara li jiġi pprezentat l-ilment, il-każ ser jintbagħat lill-awtorità amministrattiva kompetenti (spettorati ġenerali, awtoritajiet regolatorji jew entitajiet oħrajn kompetenti) b'setgħat ta' spezzjonar u / jew sanzjonar għall-fażi ta' qabel il-proċess li matulha ser tingabar l-evidenza u wara dan il-każ jingħalaq jew inkella tiġi imposta multa (flimkien ma' kwalunkwe penali addizzjonali). Tintbagħat kopja tad-deċiżjoni lill-Istitut Nazjonal għar-Riabilitazzjoni, I.P.

It-tweġġi ta' att diskriminatorju huwa soġġett għall-ħlas ta' multa li tista' tvarja bejn ħames darbiet u 30 darba tal-valur tal-paga minima ggarantita kull xahar, skont jekk il-ksur jitwettaqx minn persuna fiżika jew ġuridika.

Skont is-severità tar-reat u l-ħtija tat-trasgressur, jistgħu jiġu imposti penali addizzjonali, bħalma huma l-ħtief ta' affarijiet personali, il-projbizzjoni milli wiehed iwettaq il-professjoni jew attivitajiet, iċ-ċaħda tad-dritt għas-sussidji jew il-benefiċċji mogħtija mill-awtoritajiet pubbliċi, l-għeluq ta' stabilimenti u l-pubblikazzjoni tal-kundanni.

Il-Kummissjoni għall-Ugwaljanza fix-Xogħol u l-Impjegi (*Comissão para a Igualdade no Trabalho e no Emprego - CITE*)

Is-CITE hija entità kolleġġjali tripartitika u ekwilaterali b'awtonomija amministrattiva u personalità legali. Din tippromwovi l-ugwaljanza u n-nuqqas ta' diskriminazzjoni bejn l-irġiel u n-nisa fil-post tax-xogħol, fl-impjegi u t-taħriġ vokazzjonali u tikkooopera fl-applikazzjoni tal-leġiżlazzjoni u l-obbligi skont il-ftehimiet f'dan il-qasam, kif ukoll obbligi relatati mal-protezzjoni tal-paternità u r-rikonċiljazzjoni tal-ħajja professjonali mal-ħajja tal-familja u dik privata fis-settur privat, is-settur pubbliku u s-settur kooperattiv.

Fost il-kompiti ewlenin tagħha, din tivvaluta l-ilmenti li jiġu pprezentati lilha jew sitwazzjonijiet li hija konxja dwarhom li jindikaw ksor tad-dispożizzjonijiet legali dwar l-ugwaljanza u n-nuqqas ta' diskriminazzjoni bejn in-nisa u l-irġiel fuq il-post tax-xogħol, fl-impjegi u fit-taħriġ vokazzjonali. Din taħdem ukoll biex tiżgura l-protezzjoni tal-paternità u r-rikonċiljazzjoni tal-ħajja professjonali mal-familja u l-ħajja privata u ttiprovdi informazzjoni u għajnuna legali f'dan ir-rigward.

Proċessar tal-ilmenti:

Kulħadd jista' jipprezenta lment dwar reklamari tal-impjegi u metodi oħrajn tar-reklutaġġ tal-impjegati li ma jggarantixx id-dritt għall-ugwaljanza bejn l-irġiel u n-nisa fl-aċċess għall-impjegi.

Kull ħaddiem jista' jipprezenta lment f'każ ta' diskriminazzjoni bejn l-irġiel u n-nisa fl-aċċess għall-impjegi, fix-xogħol u fit-taħriġ vokazzjonali.

L-ilmenti jistgħu jiġu pprezentati lill-Ombudsman b'ittra, b'fax jew b'posta elettronika. Dawn jistgħu jsiru wkoll bit-telefon permezz tan-numru bla ħlas 800 204 684 jew jiġu pprezentati fil-bini tas-CITE b'appuntament minn qabel – telefon 21 780 37 09

Is-CITE tintalab tirrapporta l-opinjoni jiet li jikkonfermaw jew jindikaw l-eżistenza ta' prattiki tax-xogħol li huma diskriminatorji abbażi tas-sess lis-servizz responsabbli għall-ispezzjoni tax-xogħol (l-Awtorità għall-Kundizzjonijiet tax-Xogħol), li jista' jiftaħ proċedimenti amministrattivi ta' reati kif deskritt hawn taħt.

Awtorità għall-Kundizzjonijiet tax-Xogħol (*Autoridade para as Condições do Trabalho - ACT*)

L-Awtorità għall-Kundizzjonijiet tax-Xogħol hija servizz tal-Istat li l-għan tagħha huwa li tippromwovi t-titjib fil-kundizzjonijiet tax-xogħol fil-Portugall kontinentali billi timmonitorja l-konformità mar-Regolamenti tax-xogħol fil-kunest ta' relazzjonijiet privati tax-xogħol u tippromwovi s-sigurtà u s-saħħa okkupazzjonali fis-setturi privati kollha.

Din timmonitorja wkoll il-konformità mal-leġiżlazzjoni tas-sigurtà u s-saħħa okkupazzjonali fis-setturi kollha u fid-dipartimenti u l-entitajiet ċentrali tal-amministrazzjoni pubblika (diretti, indiretti u lokali), inklużi l-istituti u l-proċeduri pubbliċi għall-għoti ta' servizzi personalizzati jew fondi pubbliċi.

L-ilmenti jistgħu jiġu pprezentati fir-rigward tan-nuqqasijiet fil-facilitajiet jew in-nuqqas ta' konformità mad-dispożizzjonijiet li jaqgħu taħt il-kompetenza tal-ACT, inklużi: il-kundizzjonijiet tas-sigurtà u s-saħħa fuq il-post tax-xogħol; kuntratti ta' impjegi b'terminu fiss; inugwaljanza u diskriminazzjoni fuq il-post tax-xogħol; l-istazzjonar tal-ħaddiema; it-tul ta' żmien u l-organizzazzjoni tal-ħin tax-xogħol; ir-rappreżentazzjoni kollettiva tal-ħaddiema; xogħol mhux iddikjarat jew irregolari; xogħol temporanju; xogħol mill-immigranti.

Proċessar tal-ilmenti:

Kwalunkwe ħaddiem, impjegat, rappreżentant jew parti interessata oħra tista' tippreżenta lment billi timla' l-[formola elettronika](#) disponibbli fuq is-sit web tal-ACT.

Meta fl-eżerċitar tad-dmrijiet tiegħu jew tagħha, l-ispettorat tax-xogħol jivverifika jew jagħti prova b'mod personali u dirett (anke wara l-avveniment) ta' kwalunkwe ksor tar-regoli punibbli b'multa, jittejjja rapport. Fir-rigward ta' ksor li għalih ma tingħatax prova b'mod personali, l-ispettorat tax-xogħol iħejji rapport tal-incident sostnut bl-evidenza disponibbli u l-ismijiet ta' mill-inqas żewġ xhieda.

Wara li jittejjja r-rapport, l-akkużat jiġi nnotifikat u jingħata perjodu ta' 15-il jum li fiha huwa għandu jħallas il-multa b'mod volontarju, jipprezenta tweġġiba bil-miktub flimkien ma' kwalunkwe dokument ta' sostenn u lista tax-xhieda jew jidher personalment biex jinstema'.

Il-limitu taż-żmien għat-tlestija tal-investigazzjoni huwa ta' 60 jum, li jista' jiġi estiż għal perjodi ugwali f'każijiet sostanzjali b'mod xieraq.

Reati amministrattivi serji ħafna jew ripetizzjonijiet ta' reati amministrattivi serji mwettqa intenzjonalment jew b'negliġenza serja jistgħu jsiru disponibbli għall-pubbliku permezz ta' penali addizzjonali. F'każ ta' ripetizzjoni tar-reati amministrattivi msemmija hawn fuq, jistgħu jiġu imposti aktar penali addizzjonali, pereżempju projbizzjoni temporanja fuq it-tweġġi tal-attivitajiet, l-irtirar tad-dritt li wiehed jieħu sehem f'irkantijiet jew offerti pubbliċi, jew il-publikazzjoni tas-sentenza, filwaqt li jitqiesu l-effetti ta' detriment fuq l-impjegati jew il-benefiċċju ekonomiku ritrat mill-impjegat.

Jekk ikun għadu possibbli, meta r-reat jikkonsisti mill-ommissjoni ta' dmir, il-ħlas tal-multa ma jeżentax lit-trasgressur milli jikkonforma mad-dmir. Jekk ir-reat jirriżulta min-nuqqas ta' ħlas tal-ammonti, l-ACT tista', flimkien mal-multa, tiddeciedi li l-ammonti dovuti lill-ħaddiema jridu jithallsu fi ħdan il-limitu ta' żmien għall-ħlas tal-multa.

Aġenzja Portugiża għall-Ambjent (*Agência Portuguesa do Ambiente - APA*)

Il-kompitu tal-Aġenzija Portugiża għall-Ambjent huwa li tipproponi, tiżviluppa u timmonitorja l-immaniġġjar integrat u parteċipattiv tal-politiki ambjentali u tal-iżvilupp sostenibbli b'koordinazzjoni ma' politiki settorjali oħra u b'kollaborazzjoni ma' entitajiet pubbliċi u privati li qegħdin jaħdmu favur l-istess għan. Din taħdem għal livell għoli ta' protezzjoni u titjib ambjentali u għall-ghoti ta' servizzi ta' kwalità għolja liċ-ċittadini. Din hija wkoll l-awtorità nazzjonali responsabbli għall-implimentazzjoni tas-sistema dwar ir-responsabbiltà ambjentali.

Ħsara ambjentali tinkludi: (i) ħsara lil speċijiet protetti u lil habitats naturali; (ii) ħsara lill-ilma; (iii) ħsara lill-art.

Osservazzjonijiet li jikkonċernaw ħsara ambjentali jew theddida imminenti ta' tali ħsara jistgħu jiġu pprezentati lill-Aġenzija u tista' ssir talba biex tittiefeđ azzjoni. Il-persuna li tipprezenta l-osservazzjoni għandha tipprezenta wkoll kwalunkwe data rilevanti jew interventi għad-dispożizzjoni tagħha.

Proċessar tal-ilmenti:

Kwalunkwe individwu / parti interessata jista' / tista' jibgħat / tibgħat talba bil-posta jew bil-posta elettronika. [Formola elettronika għall-ilmenti](#) hija disponibbli wkoll fuq is-sit web tal-Aġenzija.

L-awtorità kompetenti teżamina t-talba għal azzjoni u tinforma lill-partijiet interessati jekk din ġietx aċċettata jew miċhuda. Jekk l-awtorità kompetenti tikkonferma l-eżistenza ta' ħsara ambjentali u tilqa' t-talba tar-rikorrent, l-operatur jiġi avżat bit-talba għal azzjoni bl-għan li tiġi adottata d-deċiżjoni dwar il-miżuri li għandhom jiġu adottati.

Spettorat Ġenerali tal-Agricoltura, il-Baħar, l-Ambjent u l-Ippjanar Spazjali (*Inspecção-Geral da Agricultura, do Mar, do Ambiente e do Ordenamento do Território* - IGAMAOT)

L-IGAMAOT huwa servizz ċentrali taħt amministrazzjoni diretta tal-Istat u huwa responsabbli għall-kontroll, l-awditjar u s-supervizzjoni tad-dipartimenti u l-entitajiet fl-ambitu ta' attività tal-IGAMAOT, f'termini ta' amministrazzjoni, gestjoni u missjoni. FI-oqsma tar-regolamentazzjoni tal-ikel u s-sigurtà tal-ikel, dan jimmonitorja l-appoġġ mill-fondi nazzjonali u tal-UE. FI-oqsma tal-ambjent, l-ippjanar spazjali u l-konservazzjoni tan-natura, dan jiżgura monitoraġġ u valutazzjoni kontinwi tal-legalità.

Ix-xogħol tiegħu jkopri s-settur pubbliku u l-operaturi privati, kif ukoll iċ-ċittadini individwali fi kwistjonijiet relatati mal-legiżlazzjoni ambjentali, l-ippjanar spazjali u l-konservazzjoni tan-natura u l-benefiċjarji ta' appoġġ nazzjonali jew Ewropew fl-agrikoltura u s-sajd.

L-IGAMAOT jirċievi lmenti dwar atti li jaqgħu taħt il-mandat tiegħu. Skont is-sitwazzjoni rrapportata, dan jintervjeni fi kwistjonijiet tal-akbar riskju potenzjali flimkien mal-awtoritajiet kompetenti l-oħrajn.

Proċessar tal-ilmenti:

L-IGAMAOT għandu "e-desk" fuq is-sit web tiegħu li permezz tiegħu jistgħu jiġu pprezentati l-ilmenti billi timtela [formola elettronika](#) b'deskrizzjoni dettaljata tas-sitwazzjoni osservata flimkien mal-isem u d-dettalji ta' kuntatt tal-ilmentatur. L-ilmentatur jista' jitolb li dawn id-dettalji jibqgħu kunfidenzjali billi jimmarka l-kaxxa rispettiva fil-formola.

L-ilmenti, id-dikjarazzjonijiet u r-rapporti tal-incidenti u talbiet oħra pprezentati lill-IGAMAOT li jinkludu materjal li jista' jiġi eżaminat fil-kuntest ta' spezzjoni, ser iwasslu għall-ftuħ ta' proċedura amministrattiva speċifika mwettqa skont il-Kodiċi tal-Proċedura Amministrattiva.

It-talbiet anonimi mhumiex ser jiġu kkunsidrati ulterjorament, ħlief meta dawn ikunu ssostanzjati jew ddokumentati b'mod suffiċjenti.

Matul il-proċedura amministrattiva, l-IGAMAOT jistabbilixxi data ta' skadenza sabiex jitwiegħu t-talbiet tiegħu għall-informazzjoni jew biex tintbagħat informazzjoni mill-entitajiet ikkonċernati.

Fi ħdan il-kamp ta' applikazzjoni tal-investigazzjoni, jistgħu jibqgħu jittieħdu passi mal-entitajiet ikkonċernati bl-għan li tingabar informazzjoni kif ukoll evidenza li ser jippermettu li tingħata sentenza dwar jekk għandhiex titwettaq spezzjoni.

Ladarba l-każ ikun ġie eżaminat u mingħajr preġudizzju għar-rapport obligatorju għal skopijiet kriminali, tiffassal proposta motivata sabiex tiġi pprezentata lill-Ispettorat Ġenerali, li jista' jiddeċiedi li jew jaqgħat il-każ, jimmonitorjah jew jieħu azzjoni straordinarja jew inkella li jirreferi l-kwistjoni lill-membri tal-Gvern responsabbli għall-IGAMAOT, li jiddeċiedi kif din għandha tiġi trattata.

Spettorat Ġenerali tas-Servizzi tal-Ġustizzja (*Inspecção-Geral dos Serviços de Justiça* - IGSJ)

L-IGSJ huwa servizz ċentrali tal-amministrazzjoni diretta tal-Istat, b'awtonomija amministrattiva, li l-kompitu tiegħu huwa li jivverifika, jispezzjona u jissorvelja l-entitajiet, id-dipartimenti u l-entitajiet kollha taħt il-ġurisdizzjoni tal-Ministru tal-Ġustizzja jew soġġetti għall-monitoraġġ jew r-regolamentazzjoni tiegħu, inklużi s-servizzi tal-habs, bl-għan li jikkoreġi l-illegalitajiet jew l-irregolaritajiet u jottimizza l-funzjonament tas-servizzi.

L-ilmenti jistgħu jiġu pprezentati rigward atti u omissjonijiet li jtitqiesu illegali, b'mod partikolari dewmien fl-ghoti ta' servizz pubbliku; servizz ta' kwalità hażina; imġiba inadegwata tal-impjegati jew l-aġenti; kundizzjonijiet f'żiena tal-bini; u, b'mod ġenerali, kwalunkwe irregolarità jew nuqqas fil-funzjonament tas-servizz.

Proċessar tal-ilmenti:

L-ilmenti jistgħu jiġu pprezentati mingħajr ebda formalità speċjali b'wieheđ mill-modi li ġejjin: personalment, bil-posta standard jew bit-telefon, b'fax jew b'posta elettronika. [Formola elettronika](#) għal dan il-għan hija disponibbli fuq is-sit web tal-IGSJ.

L-ilmenti, ir-rapporti tal-incidenti u d-dikjarazzjonijiet ipprezentati personalment lill-IGSJ jintlaqgħu mill-ispettur inkarigat għal dan il-għan.

L-ilmenti pprezentati jiġu assenjati dejjem numru tal-każ. L-ilmentatur jiġi nnotifikat bin-numru tal-każ u jrid jirreferi għalih fi kwalunkwe kuntatt mal-IGSJ. Fejn ikun xieraq, l-ilment jista' jiġi kkombinat ma' spezzjoni kontinwa jew pendenti jew ma' proċess ta' awditu.

L-ilmentaturi jistgħu jitolbu informazzjoni mill-IGSJ dwar l-*istatus* tal-każ tagħhom bi kwalunkwe mezz u billi jikkwotaw in-numru tal-każ. Jekk l-ilment ġie pprezentat permezz tas-sit web tal-IGSJ, il-progress tiegħu jista' jiġi ssorveljat permezz tal-password tal-aċċess li tkun ġiet iġġenerata meta saret il-prezentazzjoni elettronika.

L-ilmenti anonimi ser jiġu analizzati biss jekk id-dikjarazzjonijiet li saru jitqiesu koerenti u dettaljati. Mhi ser tingħata l-ebda informazzjoni lill-ilmentatur dwar l-eżitu ta' kwalunkwe investigazzjoni mwettqa u lanqas mhu ser ikun possibbli li tiġi aċċessata l-informazzjoni dwar l-*istatus* tal-każ rispettiv permezz tas-sit web tal-IGSJ, peress li l-aċċess għal din l-informazzjoni jiddependi fuq ir-registrazzjoni tal-utent.

Spettorat Ġenerali tal-Affarijiet Interni (*Inspecção-Geral da Administração Interna* - IGAI)

L-IGAI huwa servizz indipendenti għall-kontroll estern tal-attività tal-pulizija. Dan jaq' taħt l-awtorità tal-Miniseru tal-Affarijiet Interni (*Ministério da Administração Interna* - MAI) u l-mandat tiegħu jinkludi s-servizzi u l-forzi kollha tas-sigurtà (GNR (*Guarda Nacional Republicana* - il-Gwardja Nazzjonali Repubblikana), PSP (*Pollcia de Segurança Pública* - il-Pulizija tas-Sigurtà Pubblika) u SEF (*Serviço de Estrangeiros e Fronteiras* - is-Servizz tal-Barranin u l-Fruntieri)) li jiddependu fuq dan il-Ministeru. Dan iwettaq awditjar ta' livell għoli, spezzjonijiet u supervizzjoni ta' dawn l-entitajiet u jiddefendi d-drittijiet taċ-ċittadini, b'enfasi partikolari fuq il-protezzjoni tad-drittijiet tal-bnedmin u ż-żamma tal-ordni pubblika.

Kwalunkwe persuna (Portugiża jew barranija), gruppi ta' persuni, assoċjazzjonijiet, kompaniji jew entitajiet korporattivi oħrajn jistgħu jipprezentaw ilment dwar atti u omissjonijiet meqjusa illegali, b'mod partikolari lmenti relatati mal-ksur tad-drittijiet fundamentali taċ-ċittadini minn professjonisti tal-entitajiet taħt l-awtorità tal-MAI. Tali ksur jinkludi: dewmien fl-ghoti ta' servizz pubbliku, servizz ta' kwalità hażina, imġiba inadegwata tal-impjegati tas-servizz pubbliku jew impjegati oħrajn fi ħdan il-mandat tal-MAI, kundizzjonijiet f'żiena tal-bini u, b'mod partikolari, kwalunkwe irregolarità jew nuqqas fil-funzjonament tas-servizzi.

Proċessar tal-ilmenti:

L-ilmenti jistgħu jiġu pprezentati mingħajr ebda formalità bil-posta standard, personalment jew bil-posta elettronika.

L-ilment għandu jagħti deskrizzjoni dettaljata tas-sitwazzjoni osservata, jidentifika l-persuna responsabbli, jispeċifika d-data u l-post preċiżi (it-triq u n-numru tad-dar, il-parroċċa u l-muniċipalitá) u, jekk possibbli, bl-appoġġ ta' mappa tal-lokalitá tas-sitwazzjoni rrapportata.

Jekk ma jkunx possibbli li tiġi pprezentata evidenza fil-mument tar-rapport tal-incident, din trid tiġi pprezentata kemm jista' jkun malajr wara.

L-IGAI ser jiżgura li l-ilmenti kollha li jaqgħu fi hndan il-mandat tiegħu, jiġu skrutinizzati kif xieraq u li l-ilmentaturi kollha identifikati jirċievu tweġiba għad-dikjarazzjonijiet tagħhom. L-IGAI jista' jintalab informazzjoni dwar l-*status* tal-każijiet billi jiġi kkwoat in-numru tal-każ.

L-ilmenti anonimi ser jiġu analizzati biss jekk id-dikjarazzjonijiet li saru jitqiesu koerenti u dettaljati.

Spettorat Ġenerali tal-Edukazzjoni u x-Xjenza (*Inspeção-Geral da Educação e Ciência - IGEC*)

L-IGEC jimmonitorja l-legalitá u r-regolaritá tal-atti mwettqa minn entitajiet, dipartimenti u aġenzija tal-Ministeru tal-Edukazzjoni jew taht l-awtoritá tal-membri rispettivi tal-Gvern. Dan jimmonitorja, jivverifika u jissorvelja wkoll il-funzjonament tas-sistema edukattiva fl-edukazzjoni preskolastika u dik skolastika (primarja, sekondarja u oġhla). Il-mandat tiegħu jkopri forum speċjali ta' edukazzjoni, l-edukazzjoni barra mill-iskola, ix-xjenza u t-teknoloġija u l-entitajiet, id-dipartimenti u l-aġenziji tal-Ministeru.

L-ombudsman tal-IGEC jissorvelja, jiddefendi u jipromwovi d-drittijiet legittimi u l-interessi taċ-ċittadini u l-imparzjalitá u l-ġustizzja tas-sistema edukattiva. L-xogħol tiegħu jew tagħha jinvolvi l-analiżi u l-indirizzar tal-ilmenti mill-utenti u l-aġenti tas-sistema edukattiva u jista' jinvolvi investigazzjoni jew proċedura dixxiplinarja.

Proċessar tal-ilmenti:

L-ilmenti jistgħu jiġu pprezentati b'ittra, b'fax jew b'posta elettronika. Qabel ma jiġi pprezentat ilment mal-IGEC, l-utenti u l-aġenti tas-sistema edukattiva għandhom, kull meta jkun possibbli, jispjegaw is-sitwazzjoni lill-entitajiet kompetenti tar-raggruppament tal-iskola / tal-iskola mhux raggrupata, tal-istituzzjoni tal-edukazzjoni oġhla jew tal-entitá / tas-servizz.

L-xogħol tal-Ombudsman jitwettaq mit-taqsimiet ta' spezzjoni territorjali tal-IGEC, li huma responsabbli għall-valutazzjoni tal-ilmenti pprezentati mill-utenti u l-aġenti tas-Sistema Edukattiva u għad-determinazzjoni tal-proċedura meqjusa l-aktar xierqa sabiex dan jiġi ttrattat. Dan jista' jwettaq ukoll investigazzjoni preliminari li essenzjalment tfittex li tiddefinixxi s-suġġett tal-ilment u tistabilixxi r-raġunijiet għall-ilment malajr u b'mod effiċjenti. Meta tali lmenti jirreletaw ma' kwistjonijiet fi hndan il-kompetenza tal-kap tar-raggruppament tal-iskola / tal-iskola mhux raggrupata, l-ilmenti jiġu riferuti direttament lir-rettur / il-president / id-direttur tal-istituzzjoni / l-istabiliment ta' edukazzjoni oġhla jew lid-direttur ġenerali tal-iskejjel, permezz tad-delegati tal-edukazzjoni reġjonali. L-ilmenti dwar l-entitajiet / is-servizzi edukattivi / tax-xjenza huma analizzati direttament mill-IGEC wara li jinstemgħu l-partijiet involuti.

L-ilmenti li jaslu fil-Kwartieri Ġenerali tal-IGEC jintbagħtu lit-taqsimiet ta' spezzjoni territorjali sabiex tiġi ddeterminata l-aktar proċedura adegwata.

Id-diretturi tar-raggruppamenti tal-iskejjel / tal-iskejjel mhux raggrupati u r-rettur/il-president / il-kap tal-istituzzjoni / -istabiliment ta' edukazzjoni oġhla għandhom awtoritá dixxiplinarja fuq l-għalliema u fuq il-persunal li ma jgħallimx kif ukoll fuq l-istudenti. Min-naħa l-oħra, id-direttur ġenerali tal-iskejjel, permezz tad-delegati tal-edukazzjoni reġjonali, għandu awtoritá dixxiplinarja fuq l-entitá amministrattiva u manigerjali tar-raggruppamenti tal-iskejjel / tal-iskejjel mhux raggruppati.

Madankollu, l-Ispettur Ġenerali għandu s-setgħa li jiftaħ il-proċedura dixxiplinarja korrispondenti meta jiġi stabbilit li seħħew reati dixxiplinari permezz ta' spezzjoni.

L-ilmenti li jaslu fil-Kwartieri Ġenerali jew fit-taqsimiet ta' spezzjoni territorjali dwar l-operat ta' setturi oħra tal-amministrazzjoni u / jew tal-azzjoni ta' entitajiet privati li ma jaqgħux taht l-awtoritá tal-Ministeru tal-Edukazzjoni u x-Xjenza jiġu riferuti lis-sevizzi tal-gvern ċentrali, reġjonali jew lokali kompetenti u l-parti interessata tiġi nnotifikata b'dan.

Spettorat Ġenerali tal-Attivitajiet tas-Saħħa (*Inspeção-Geral das Atividades em Saúde - IGAS*)

L-Ispettorat Ġenerali tal-Attivitajiet tas-Saħħa huwa servizz ċentrali taht l-amministrazzjoni diretta tal-Istat, li l-kompitu tiegħu huwa li jiżgura konformitá mal-liġi u ma' livelli tekniki għoljin tal-prestazzjoni fl-oqsma kollha tal-għoti tal-kura tas-saħħa, kemm mill-entitajiet tal-Ministeru tas-Saħħa kif ukoll minn dawk taht l-awtoritá tiegħu u minn entitajiet tas-settur pubbliku, privat jew soċjali.

Kwalunkwe irregolaritá jew nuqqas fil-funzjonament tas-servizz jista' jiġi rrapportat lill-IGAS, bħal: atti u ommissjonijiet meqjusa illegali, użu hażin tal-flus jew tal-fondi pubbliċi, frodi jew korruzzjoni, ostakoli għall-aċċess jew inugwaljanzi fl-aċċess għall-kura tas-saħħa f-fornitur jew stabbiliment partikolari, imġiba hażina min-naħa tal-impjegati jew tal-professjonisti tal-kura tas-saħħa, eċċ.

Jekk il-fatt irrapportat ma jaqax taht il-kompetenza tal-IGAS, id-dikjarazzjonijiet jew l-ilmenti minn entitajiet identifikati kif xieraq jintbagħtu lill-entitá kompetenti.

Proċessar tal-ilmenti:

Kwalunkwe persuna (Portuġiża jew barranija), gruppi ta' persuni, assoċjazzjonijiet, kumpaniji jew entitajiet korporattivi oħrajn, jistgħu jipprezentaw l-ilmenti tagħhom bil-posta jew b'posta elettronika.

L-ilmenti / id-dikjarazzjonijiet jistgħu jiġu pprezentati fi kwalunkwe hnin u jridu jkunu sostanzjati billi, fejn ikun possibbli, tingħata informazzjoni dettaljata dwar il-persuna jew l-organizzazzjoni kkonċernata, il-fatti, id-dati u l-postijiet fejn dawn seħħew, l-identifikazzjoni personali (l-isem u d-dettalji ta' kuntatt) u informazzjoni dwar jekk l-ilment / id-dikjarazzjoni gietx ipprezentata ma' entitá oħra.

L-IGAS janalizza l-ilmenti / id-dikjarazzjonijiet li fihom il-hnin, il-metodu u l-post tal-fatti jew tal-atti, l-awturi u r-responsabbiltá potenzjali tagħhom jitqiesu koerenti u dettaljati.

L-ilmenti / id-dikjarazzjonijiet jistgħu jirriżultaw fi spezzjoni jew fi proċedura ta' kjarifika skont ir-Regolament dwar l-Ispezzjoni tal-IGAS. F'każ ta' proċeduri ta' spezzjoni, il-prinċipju ta' proċedimenti kontradittorji jiġi osservat dejjem. Dan jippermetti s-smiġn ta' dawk ikkonċernati, hliet f'każijiet previsti mil-liġi, jiġifieri każijiet li fihom l-investigazzjoni ta' proċedimenti kriminali u l-kumpilazzjoni tax-xhieda jistgħu jiġu oġġettivament imfixkla.

Il-partijiet interessati identifikati kif xieraq jiġu informati bl-eżitu tal-intervent tal-IGAS.

Awtoritá Regulatorja tas-Saħħa (*Entidade Reguladora da Saúde - ERS*)

L-Awtoritá Regulatorja tas-Saħħa (ERS) hija entitá pubblika indipendenti li l-kompitu tagħha huwa li tirregola l-attività ta' stabbilimenti tal-kura tas-saħħa, jiġifieri l-istabbilimenti kollha tal-kura tas-saħħa tas-settur pubbliku, privat u soċjali li jservu lill-pubbliku fil-Portugall kontinentali hliet spizeriji.

Il-kompitu li tirregola u tissorvelja lill-fornituri jinkludi: l-indirizzar tal-ilmenti mill-utenti, il-fornituri u l-istituzzjonijiet; it-tweġiq ta' spezzjonijiet u awditjar tal-faċilitajiet tal-fornituri tal-kura tas-saħħa; l-investigazzjoni tas-sitwazzjonijiet li jistgħu jipperikolaw id-drittijiet tal-utenti; it-tweġiq ta' proċedimenti ta' reati amministrattivi u l-impożizzjoni ta' penali; il-hruġ ta' struzzjonijiet, rakkomandazzjonijiet u opinjonijiet, it-tweġiq ta' studji dwar l-organizzazzjoni tas-sistema tas-saħħa.

L-ilmenti li jaqgħu taht il-mandat tal-ERS jikkonċernaw:

L-aċċess għall-kura tas-saħħa

Diskriminazzjoni

Il-kwalitá tal-ġhajnuna tal-kura tas-saħħa

Il-kwalitá tal-ġhajnuna amministrattiva

Drittijiet tal-utenti

Il-hinijiet ta' stennija għal vista

Il-hinjiet ta' stennija għal appuntamenti

Kwistjonijiet finanzjarji

Kwistjonijiet legali

Il-kwalità tal-facilitajiet

Proċessar tal-ilmenti:

L-utenti tas-servizzi tas-saħħa jistgħu jipprezentaw ilment permezz tal-ktieb tal-ilmenti li għandu jsir disponibbli fl-istabbilimenti fejn jingħata s-servizz pubbliku jew direttament lill-kumpanija jew lill-fornitur tas-servizz wara l-avveniment.

Huwa possibbli wkoll li jsiru dikjarazzjonijiet direttament lill-ERS bil-posta, bit-telefown, personalment jew permezz tal-Ktieb tal-Ilmenti Onlajn, disponibbli fuq is-sit web tal-ERS fuq <https://www.ers.pt/pages/50>. L-ERS tittratta l-ilmenti pprezentati permezz tal-Ktieb tal-Ilmenti Onlajn bi preċiżament l-istess mod kif din tittratta l-ilmenti mill-kotba tal-ilmenti tradizzjonali disponibbli fil-bini tal-fornituri tal-kura tas-saħħa.

Jekk l-ilmentatur kiteb id-dikjarazzjoni tiegħu fil-ktieb tal-ilmenti disponibbli fil-bini tal-fornitur, dan jista' jibgħat lill-ERS il-kopja tad-dikjarazzjoni li kellha tingħata lilha fil-hin tal-ilment (karta blu). Il-fornitur għandu 10 ijiem xogħol biex jibgħat l-ilment lill-ERS.

Jekk l-utent jindirizza d-dikjarazzjoni tiegħu direttament lill-fornitur billi jibgħat ittra formali (bil-posta), b'fax jew b'posta elettronika, dan jista' jibgħat kopja tad-dokument oriġinali lill-ERS.

Malli l-ERS tircievi l-ilment, din titlob lill-ilmentatur jipprezenta kwalunkwe dikjarazzjoni li huwa jew hija jqis / tqis rilevanti. Skont il-kontenut tal-ilment u d-dikjarazzjonijiet ipprezentati, l-ERS ser tieħu tali azzjoni li hija tqis adegwata skont il-poteri mogħtija lilha mil-liġi. Jekk l-ilment ma jkunx identifikat kif xieraq jew ma jkunx koerenti biżżejjed, dan ser jingħalaq. Jekk l-ilment ma jaqax taħt il-mandat tagħha, l-ERS tinforma lill-ilmentatur dwar l-entità responsabbli li tittrattat u tibagħtu lilha kif xieraq.

Spettorat Ġenerali tal-Ministeru tax-Xogħol, is-Solidarjetà u s-Sigurtà Soċjali (*Inspecção-Geral do Ministério do Trabalho, Solidariedade e Segurança Social - IGMTSSS*)

L-IGMTSSS huwa servizz taħt l-amministrazzjoni diretta tal-Istat u huwa parti mill-Ministeru tax-Xogħol, is-Solidarjetà u s-Sigurtà Soċjali (*Ministério do Trabalho, Solidariedade e Segurança Social - MTSSS*). Dan jissorvelja s-servizzi u l-entitajiet tal-MTSSS jew dawk taħt l-awtorità tal-Ministru rispettiv.

L-IGMTSSS jivvaluta l-legalità u l-konformità obligatorja tal-atti tad-dipartimenti u l-entitajiet tal-Ministeru jew taħt l-awtorità tal-Ministru rispettiv u jevalwa l-prestazzjoni u l-amministrazzjoni tagħhom permezz ta' spezzjonijiet u awditjar. Dan jevalwa l-kwalità tas-servizzi mogħtija liċ-ċittadini u jirrakkomanda tibdil u miżuri li jikkorreġu n-nuqqasijiet u l-irregolaritajiet skoperti.

L-ilmenti jew ir-rapporti tal-incidenti dwar ksur imwettaq minn entitajiet taħt l-awtorità tal-Ministeru, inkluzi l-istituzzjonijiet li jappartjenu lil *Santa Casa da Misericórdia* (Dar Imqaddsa tal-Fniena) u lill-Istituzzjonijiet Privati tas-Solidarjetà Soċjali, jistgħu jiġu indirizzati lill-Ispettorat.

Proċessar tal-ilmenti:

L-ilmenti jistgħu jintbagħtu bil-posta, b'posta elettronika jew permezz ta' **formola elettronika** disponibbli fuq is-sit web. Minbarra l-identifikazzjoni tas-sugġett tal-ilment u d-data tal-fatti, l-ilment għandu jinkludi deskrizzjoni qasira u ċara tal-avvenimenti li wasslu għal dan.

Aworità tas-Sigurtà tal-Ikel u dik Ekonomika (*Autoridade de Segurança Alimentar e Económica - ASAE*)

L-ASAE hija awtorità amministrattiva nazzjonali li tinspeċjalizza fis-sigurtà tal-ikel u l-monitoraġġ ekonomiku. Din hija responsabbli għall-valutazzjoni u l-komunikazzjoni tar-riskji fil-katina tal-ikel u għar-regolar tal-attivitajiet ekonomiċi fis-setturi tal-ikel u dawk mhux tal-ikel billi timmonitorja l-konformità mal-leġiżlazzjoni regolatorja rispettiva.

Il-fornituri kollha tal-oġġetti jew tas-servizzi li jwettqu l-attività tagħhom fi stabbiliment fiss, permanenti, fiżiku, li għandhom kuntatt dirett mal-pubbliku u li jfornu oġġetti u servizzi fil-Portugall, huma meħtieġa li jkollhom ktieb tal-ilmenti.

Proċessar tal-ilmenti:

Jekk klijent ma jkunx kompletament issodisfatt meta jingħata s-servizz jew jixtri prodott, huwa jista' jitlob il-ktieb tal-ilmenti li jista' jintuża biex jispjega r-raġuni għan-nuqqas ta' sodisfazzjon tiegħu. Il-fornituri tas-servizz iridu jibagħtu l-formoli oriġinali tal-ilment lill-ASAE sa mhux aktar minn 10 ijiem tax-xogħol.

Atti illegali jistgħu jiġu rrapportati wkoll permezz ta' **formola elettronika** disponibbli fuq is-sit web tal-ASAE u jistgħu jirrelataw ma' reati amministrattivi jew kriminali fi hdan il-mandat ta' din l-Awtorità.

Jekk l-att illegali ma jaqax taħt il-mandat tal-ASAE, l-ilment jiġi riferut lill-awtorità kompetenti.

L-ilment irid jifassal b'mod komplut u sostanzjat billi jagħti, fejn ikun possibbli, informazzjoni dettaljata dwar il-fatti u l-entità li qiegħda tiġi rrapportata, il-post fejn seħħew il-fatti (l-indirizz u / jew punti ta' riferiment oħrajn), ir-raġunijiet għall-ilment u kwistjonijiet oħrajn rilevanti. Jekk rapport isir b'mod anonimu, ma tistax tingħata aktar informazzjoni f'data aktar 'il quddiem.

Mal-wasla tal-ilment u ma' kwalunkwe dikjarazzjoni rispettiva, l-ASAE ser tibda l-proċedura xierqa jekk il-fatti tal-ilment jindikaw reat amministrattiv imsemmi fir-regola speċifika applikabbli. Jekk dan ma jkunx il-każ, l-ASAE ser tinnotifika lill-fornitur tal-oġġetti jew tas-servizz sabiex dan ikun jista' jipprezenta d-dikjarazzjonijiet li jitqiesu adegwati sa mhux aktar tard minn 10 ijiem.

Wara li tanalizza l-kontenut tad-dikjarazzjonijiet u s-sustanza tal-ilment, l-ASAE tista' tibgħat l-ilment lil entità oħra b'kompetenza fis-sugġett tal-ilment jew tipproponi li l-ilment jingħalaq jekk ma jkun hemm l-ebda ġustifikazzjoni għall-azzjoni.

Jekk l-analiżi tal-fatti pprezentati fl-ilment tirriżulta f'tilwim u wara li jkun tteħdu l-passi kollha meħtieġa sabiex tissolva s-sitwazzjoni, l-ASAE tinforma lill-ilmentatur bil-miktub (jekk huwa jew hija ġew identifikati kif xieraq) dwar il-proċeduri jew il-miżuri li tteħdu jew li ser jittieħdu wara l-ilment.

Korpi oħra

Istitut tas-Sigurtà Soċjali I.P. (*Instituto da Segurança Social I.P. - ISS*)

L-Istitut tas-Sigurtà Soċjali, I.P. huwa istituzzjoni pubblika bi *status* speċjali skont il-liġi. Dan huwa taħt l-amministrazzjoni indiretta tal-Istat u għandu awtonomija amministrattiva u finanzjarja u għandu l-assi proprji tiegħu.

Dan huwa responsabbli li jiżgura l-ġoti tal-protezzjoni legali. Il-protezzjoni legali hija dritt tal-persuni u tal-entitajiet li ma jagħmlux qligħ li mhumiex kapaci jħallsu l-ispejjeż assoċjati mal-proċedimenti tal-qrati f'każ ta' sensja, divorzju, tkeċċija, ħtif eċċ. jew proċedimenti ekstrapudizzjarji f'każ ta' divorzju b'konsens reċiproku.

Il-protezzjoni legali tinkludi:

Parir Legali – konsultazzjoni ma' avukat għal kjarifika teknika dwar il-liġi applikabbli għal kwistjonijiet jew każijiet speċifiċi li filhom l-interessi personali leġittimi jew id-drittijiet jinkisru jew jinsabu friskju li jinkisru (ma japplikax għal entitajiet li ma jagħmlux qligħ).

Għajjuna Legali – il-ħatra ta' avukat u l-ħlas tal-miżati tagħhom jew il-ħlas tal-miżati tal-konsulent maħtur mill-qorti (l-isem mogħti lill-avukati f'każ ta' imputat fi proċedimenti kriminali jew amministrattivi), eżenzjoni minn spejjeż legali jew l-għażla tal-ħlasijiet parzjali u l-assenjazzjoni ta' agent ta' infurzar (uffiċjal ġudizzjarju dejjem jaqdi d-dmirijiet tal-agent ta' infurzar).

Dawn li ġejjin għandhom id-dritt għall-protezzjoni legali:

Ċittadini Portugiżi u ċittadini tal-Unjoni Ewropea.

Barranin u persuni mingħajr stat b'permess ta' residenza validu fi Stat Membru tal-Unjoni Ewropea.

Barranin mingħajr permess ta' residenza validu fi Stat Membru tal-Unjoni Ewropea – jekk il-liġijiet tal-pajjiżi tal-oriġini tagħhom jagħtu l-istess dritt lil ċittadini Portugiżi.

Persuni li huma domiciljati jew residenti fi Stat Membru tal-Unjoni Ewropea differenti mill-Istat Membru fejn ikunu ser isiru l-proċedimenti (tilwim transfruntier). Persuni ġuridiċi mingħajr skop ta' qligħ – għandhom biss id-dritt għall-għajnuna legali fil-forom ta' eżenzjoni mill-miżati legali jew spejjeż oħra proċedurali, il-ħatra u l-ħlas tal-miżati tal-avukat, il-ħlas tal-miżati tal-konsulent maħtur mill-qorti u l-assenjazzjoni ta' aġent ta' infurzar.

Il-persuni kollha elenkati hawn fuq iridu juru li mhumiex kapaci jħallsu l-ispejjeż assoċjati mal-kawża, mal-ħatra ta' avukat. eċċ.

Skont il-liġi Portugiża, il-persuni li, abbażi tad-introjtu, l-assi u l-infiq kontinwu tal-unità domestika tagħhom mhumiex f'pożizzjoni oġġettiva li jħallsu l-ispejjeż tal-proċedimenti, jitqiesu li qegħdin isofru minn diffikultà finanzjarja.

Il-formoli tal-applikazzjoni għall-għoti ta' għajnuna legali jistgħu jinkisbu mingħajr ħlas minn kwalunkwe ufficiċċju tas-servizzi għall-konsumatur tas-Servizzi tas-Sigurtà Soċjali jew f'**format elettroniku** fuq is-sit web tas-Sigurtà Soċjali.

L-applikazzjoni tista' tingħata personalment jew tintbagħat bil-posta lil kwalunkwe ufficiċċju tas-servizzi għall-konsumatur tas-Sigurtà Soċjali (jekk jogħġbok ehmeż id-dokumenti kollha meħtieġa).

L-intitolament għall-protezzjoni legali jista' jiġi vverifikat permezz tas-simulatur tal-protezzjoni legali, disponibbli fil-kolonna tal-lemin tal-paġna web li ġejja:

<http://www.seg-social.pt/calculo-do-valor-de-rendimento-para-efeitos-de-proteccao-juridica>

Għal aktar informazzjoni, ara l-paġna [Li tirrikorri l-qorti - Għajnuna legali](#).

Kummissjoni għall-Protezzjoni tal-Vittmi tal-Kriminalità (*Comissão para a Proteção das Vítimas de Crimes*)

Il-Kummissjoni għall-Protezzjoni tal-Vittmi tal-Kriminalità hija entità tal-Ministeru tal-Ġustizzja responsabbli sabiex tirċievi, tanalizza u tiddeċiedi dwar talbiet għall-kumpens mill-Istat miġjuba minn vittmi ta' reati vjolenti u minn vittmi ta' vjolenza domestika.

L-obbligu għall-ħlas tal-kumpens huwa tal-persuna li wettqet ir-reat, iżda fxi każijiet, l-Istat jista' jħallas minn qabel il-kumpens meta l-awtur ma jkunx jista' jħallas jew mhuwiex possibbli li jikseb il-kumpens f'perjodu ta' żmien raġjonevoli u l-ħsara tkun ikkawżat tfixkil konsiderevoli għall-istandard tal-għajxien u l-kwalità tal-ħajja tal-vittma.

It-talba għall-kumpens tista' tiġi pprezentata sa mhux aktar tard minn sena mid-data tar-reat jew, fil-każ ta' proċedimenti kriminali, sa mhux aktar tard minn sena wara d-deċiżjoni finali fil-proċedimenti. Il-vittmi li kienu minorenni fiż-żmien tar-reat jistgħu jipprezentaw talba sa mhux aktar minn sena wara li jilħqu l-età maġġorenni jew wara li jkunu saru emancipati.

It-talba trid tiġi pprezentata fuq il-formola x-xierqa, li hija disponibbli fil-bini tal-Kummissjoni jew fl-Ufficiċċji għall-Appoġġ tal-Vittmi tal-APAV.

Formola elektronika għall-ilmenti hija disponibbli wkoll fuq is-sit web tal-Kummissjoni.

It-talba hija eżentata mill-ħlas ta' kwalunkwe spiża jew nefqa mill-vittma u d-dokumenti u ċ-ċertifikati meħtieġa għat-talba jistgħu jinkisbu wkoll mingħajr ħlas.

Jekk ir-reat ikun sar fit-territorju ta' Stat Membru ieħor tal-Unjoni Ewropea, it-talba għall-kumpens li għandu jitħallas mill-Istat inkwisjoni tista' tiġi pprezentata lill-Kummissjoni għall-Protezzjoni tal-Vittmi tal-Kriminalità jekk ir-rikorrent ikun abitwalment residenti fil-Portugall.

L-aħħar aġġornament: 13/09/2020

Il-verzjoni bil-lingwa nazzjonali hija ġestita mill-Istat Membru rispettiv. It-traduzzjonijiet saru mis-servizz tal-Kummissjoni Ewropea. Jista' jkun hemm xi tibdil imdaħħal fl-original mill-awtorità nazzjonali kompetenti li jkun għadu ma jidherx fit-traduzzjonijiet. Il-Kummissjoni Ewropea ma taċċettax responsabbiltà jew kwalunkwe tip ta' tort fir-rigward ta' kull informazzjoni jew dejta li tinsab jew li hemm referenza għaliha f'dan id-dokument. Jekk jogħġbok irreferi għall-avviż legali sabiex tiċċekkja r-regoli dwar id-drittijiet tal-awtur għall-Istati Membri responsabbli minn din il-paġna.